
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Cegłów w latach 2014-2020

**GMINA CEGŁÓW
POWIAT MIŃSKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

Przewodnicząca Rady Gminy
(-) *mgr inż. Teodora Wójcik*

CEGLÓW 2014

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII.....	4
3. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY CEGŁÓW	5
3.1. CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNEJ.....	5
3.1.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY CEGŁÓW.....	5
3.1.2. DEMOGRAFIA	6
3.1.3. RYNEK PRACY	13
3.1.4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA.....	15
3.1.5. OCHRONA ZDROWIA	16
3.1.6. EDUKACJA	16
3.1.7. KULTURA I SPORT	17
3.1.8. ORGANY WSPARCIA SPOŁECZNEGO	18
3.1.9. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	24
3.2. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY CEGŁÓW	26
3.2.1. RODZINA.....	26
3.2.2. BEZROBOCIE.....	27
3.2.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	28
3.2.4. UZALEŻNIENIA.....	29
3.2.5. UBÓSTWO.....	31
3.2.6. BEZDOMNOŚĆ	32
3.2.7. PRZEMOC W RODZINIE	32
3.2.8. PRZESTĘPCZOŚĆ	33
3.2.9. OSOBY STARSZE	34
3.3. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO.....	35
3.4. ANALIZA SWOT	36
4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	38
4.1. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA.....	39
4.2. PROGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	42
4.3. PROGNOZA ZMIAN.....	45
5. CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN	46
6. KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ.....	47
7. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE	47
8. WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ – MONITORING STRATEGII	49
9. SPIS TABEL	52
10. SPIS WYKRESÓW	53
11. SPIS RYSUNKÓW	53

1. Wprowadzenie

Problemy społeczne będące wynikiem zmian politycznych i gospodarczych, jakie dokonały się w Polsce na przestrzeni ostatnich lat, stawiają przed władzami samorządowymi nowe wyzwania. Dotychczas realizowany model polityki społecznej polegający głównie na łagodzeniu skutków nabrzmiałych niekorzystnych zjawisk okazał się nie dość skuteczny. Podejmowane działania skierowane były na walkę z rezultatami problemów, brak natomiast było wystarczającego nacisku na profilaktykę zagrożeń. W efekcie rośnie liczba osób – beneficjentów pomocy społecznej i utrwalają się postawy roszczeniowe tego kręgu osób. Dlatego też potrzebą chwili jest opracowanie spójnych, całościowych, perspektywicznych programów polityki społecznej. Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest **strategia rozwiązywania problemów społecznych**. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2013 poz. 182), zgodnie z którym: *„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”*

Zgodnie z art. 16b, ust. 2, Strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania będą kierowane głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Cegłów w latach 2014-2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jej mieszkańców, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Cegłów przygotowana została zgodnie z ogólnymi warunkami stawianymi takim dokumentom. Umownie można ją podzielić na trzy główne części.

Pierwsza część przedstawia charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Cegłów wg stanu na dzień 31.12.2012 roku. Zawarto tutaj informacje istotne z punktu widzenia występujących na jej terenie problemów społecznych. Przeanalizowano strukturę demograficzną, sytuację na rynku pracy, stan gospodarki Gminy. Opisano również dostępne dla mieszkańców usługi społeczne tj. edukacja, kultura, ochrona zdrowia i pomoc społeczna. Charakterystyki tej dokonano w oparciu o:

- informacje uzyskane z GOPS w Cegłowie,
- dane z PUP w Mińsku,
- dane z Komisariatu Policji w Mrozach i Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Maz.,
- wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Cegłów,
- dane GUS,
- inne dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy.

Charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Cegłów podsumowuje analiza SWOT.

Część drugą stanowi prognoza zmian problemów społecznych zidentyfikowanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 zasadnicze części:

- prognozę demograficzną opracowaną w oparciu o *Prognozę dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035* opracowaną przez GUS, oraz
- prognozę problemów społecznych, którą opracowano przy założeniu, że nie uwzględnia ona potencjalnych działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań GOPS w Cegłowie), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów społecznych.

Niniejsza prognoza stanowi podstawę do zdefiniowania konkretnych celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia to sformułowanie konkretnych celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy Cegłów. W części tej określono również sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe ze wskazaniem źródeł finansowania określonych działań oraz wskaźników ich realizacji.

Strategia obejmuje okres do 2020 roku. Uzasadnieniem dla tak wybranego horyzontu czasowego jest z jednej strony specyfika procesów społecznych (skutki realizacji strategii będą widoczne dopiero w dłuższym okresie czasu), z drugiej zaś strony konieczność dostosowania Strategii do innych dokumentów programowych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

3. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Cegłów

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy Cegłów

Gmina Cegłów położona jest we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie mińskim.

Rysunek 1. Gmina Cegłów na tle województwa mazowieckiego i powiatu mińskiego

Źródło: www.zpp.pl

Gmina Cegłów graniczy z następującymi gminami:

- od północy – Gmina Jakubów,
- od wschodu - Gmina Kałuszyn i Gmina Mrozy,

- od południa – Gmina Latowicz,
- od zachodu - Gmina Mińsk Mazowiecki i Gmina Siennica.

Gmina zajmuje powierzchnię 96 km², jest gminą wiejską, dlatego jedną z funkcji na jej terenie jest rolnictwo. W Gminie przeważają drobne gospodarstwa rolne. Grunty rolne stanowią ok. 59% całej powierzchni. Zalesienie Gminy wynosi około 34,7%. Zwarty kompleks lasów mińskich posiada dobrze urządzonej infrastrukturę do uprawiania turystyki rowerowej. W lasach tych znajduje się rezerwat „Jedlina” chroniący największy zwarty obszar jodły na północ od Gór Świętokrzyskich. Na terenie rezerwatu zlokalizowana jest ścieżka rowerowa, osoby z niej korzystające mogą połączyć podziwianie piękna przyrody z aktywnością fizyczną. Przeważająca część Gminy znajduje się na obszarze Mazowieckiego Krajobrazu Chronionego, którego jednym z elementów jest malownicza pradolina rzeki Mieni.

Na obszarze Gminy znajduje się 19 sołectw: Cegłów, Huta Kuflewska, Kiczki Pierwsze, Kiczki Drugie, Mienia, Pełczanka, Piaseczno, Podciernie, Podskwarne, Posiadały, Rozkosz, Rudnik, Skupie, Skwarne, Tyborów, Wiciejów, Wola Stanisławowska, Woźbin, Wólka Wiciejowska, w skład których wchodzi 28 miejscowości.

Gmina Cegłów jest położona w zasięgu oddziaływania korytarza transportowego o znaczeniu europejskim, który tworzą:

- zmodernizowana linia kolejowa E20, dostosowana do prędkości 160 km/h dla ruchu osobowego, posiadająca na terenie Gminy dwa przystanki: w Cegłowie i w Mieni
- przebiegająca tuż za północną granicą Gminy droga krajowa K2.

Układ drogowy Gminy tworzą drogi powiatowe i gminne. Poza granicami gminy, od strony południowozachodniej przebiega droga wojewódzka nr 802 łącząca Mińsk Mazowiecki i Seroczyn. Taki kształt układu komunikacyjnego zapewnia mieszkańcom Gminy stosunkowo łatwy dostęp do najważniejszych miejscowości w kraju (Warszawa) i Europie (Berlin, Moskwa) przy jednoczesnym ograniczeniu jego uciążliwości.

3.1.2. Demografia

LICZEBNOŚĆ GMINY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ

Liczba ludności na terenie Gminy Cegłów na koniec roku 2012 wyniosła 6 184 osoby, z czego 49,5% stanowili mężczyźni.

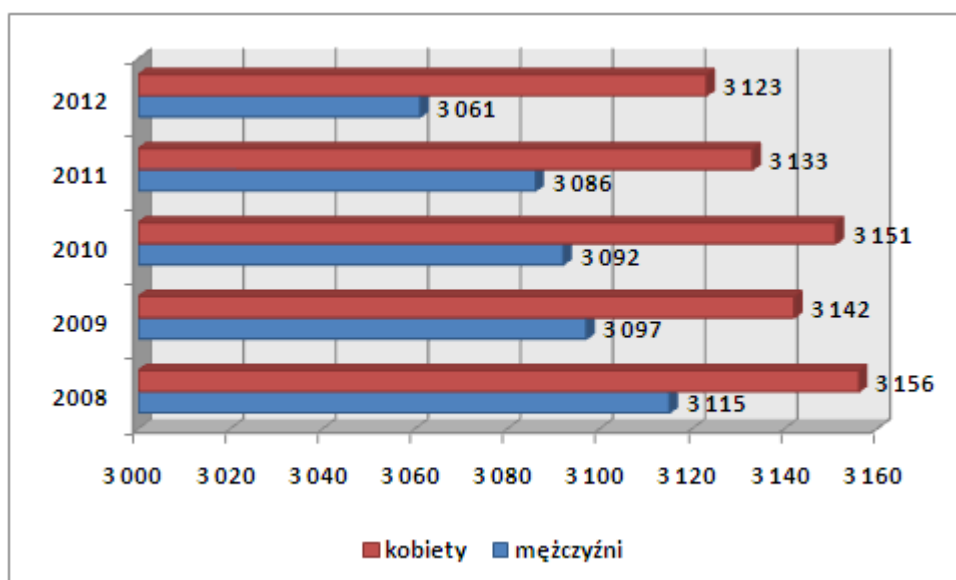
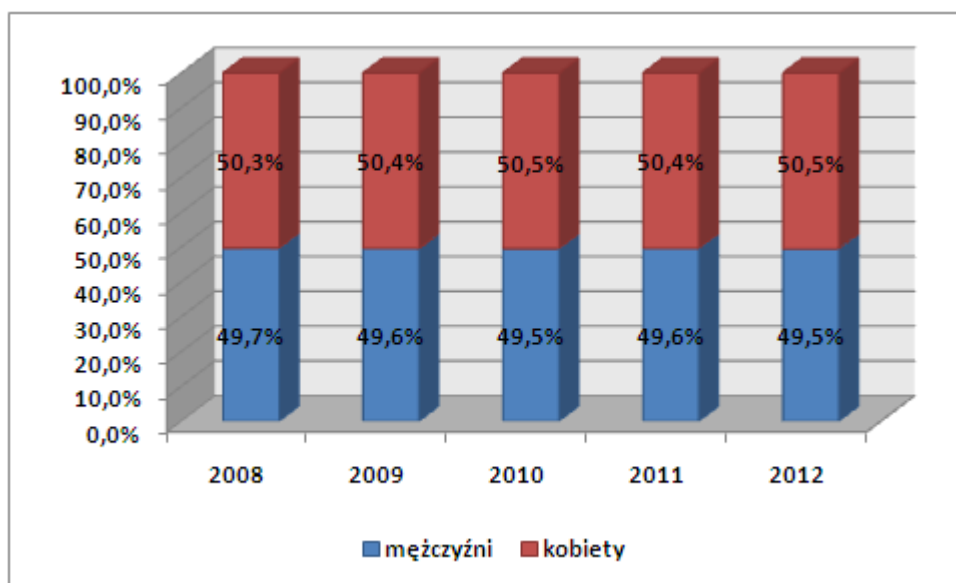
W okresie 2008-2012 liczba mieszkańców Gminy zmniejszyła się o 1,4%.

Tabela 1. Liczebność Gminy Cegłów z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	jedn. miary	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	Osoba	6 271	6 239	6 243	6 219	6 184
mężczyźni	Osoba	3 115	3 097	3 092	3 086	3 061
	%	49,7%	49,6%	49,5%	49,6%	49,5%
kobiety	Osoba	3 156	3 142	3 151	3 133	3 123
	%	50,3%	50,4%	50,5%	50,4%	50,5%

Źródło: Dane GUS

Wykres 1. Struktura ludności Gminy Cegłów według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

WSKAŹNIK FEMINIZACJI

Wskaźnik feminizacji wyrażony jest liczbą kobiet przypadającą na 100 mężczyzn. W Gminie Cegłów wskaźnik ten wyniósł kolejno: w latach 2008 - 2009 – 101, zaś w latach 2010 - 2012 wyniósł 102.

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Najliczniejszą grupę wiekową w 2012 roku stanowiły osoby w wieku pomiędzy 55 a 59 rokiem życia. Następnymi w kolejności są osoby w wieku 50-54 lata oraz 25-29 lat.

Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Cegłów w 2012 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0-4 lata	323	157	166
5-9 lat	252	124	128
10-14 lat	311	162	149
15-19 lat	343	155	188
20-24 lata	407	212	195
25-29 lat	446	235	211
30-34 lata	443	233	210
35-39 lat	445	236	209
40-44 lata	372	195	177
45-49 lat	355	190	165
50-54 lata	469	261	208
55-59 lat	526	291	235
60-64 lata	405	191	214
65-69 lat	291	145	146
70-74 lata	215	93	122
75-79 lat	217	71	146
80-84 lata	195	63	132
Powyżej 85	169	47	122
Razem	6 184	3 061	3 123

Źródło: Dane GUS

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Cegłów została również przedstawiona w tabeli 3 z podziałem na 3 grupy:

- grupa w wieku przedprodukcyjnym (0-14 lat),
- grupa w wieku produkcyjnym (15-59 lat dla kobiet oraz 15-64 lat dla mężczyzn),
- grupa w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej dla kobiet oraz 65 lat i więcej dla mężczyzn).

Analizując dane zawarte w tabeli 3 należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 64,6% populacji Gminy Cegłów w 2012 roku. Natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 14,3%, a w wieku poprodukcyjnym – 21,0% mieszkańców Gminy. W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w analizowanym okresie zmalała, co oznacza, że rodzi się coraz mniej dzieci, a w konsekwencji liczba ludności Gminy będzie malała przy założeniu, że tendencja ta się nie zmieni w kolejnych latach,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym od 2010 roku systematycznie maleje, co oznacza, że liczba osób przechodzących na emeryturę jest wyższa niż liczba osób podejmujących pracę po raz pierwszy,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2012 ulegała wahaniom. Ostatecznie w 2012 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym była niższa niż w 2008 roku, co oznacza, że mniej jest osób przechodzących na emerytury.

Tabela 3. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2008	2009	2010	2011	2012
w wieku przedprodukcyjnym						
Ogółem	Osoba	920	895	889	897	886
Mężczyźni	Osoba	463	453	450	450	443
Kobiety	Osoba	457	442	439	447	443
w wieku produkcyjnym						
Ogółem	Osoba	4 045	4 018	4 052	4 028	3 997
Mężczyźni	Osoba	2 212	2 183	2 205	2 209	2 199
Kobiety	Osoba	1 833	1 835	1 847	1 819	1 798
w wieku poprodukcyjnym						
Ogółem	Osoba	1 306	1 326	1 302	1 294	1 301
Mężczyźni	Osoba	440	461	437	427	419
Kobiety	Osoba	866	865	865	867	882
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
w wieku przedprodukcyjnym	%	65,2	65,1	62,7	62,4	62,6
w wieku produkcyjnym	%	111,8	117,0	117,8	118,1	120,5
w wieku poprodukcyjnym	%	34,4	35,1	33,9	33,8	34,2

Źródło: Dane GUS

POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

W Gminie Cegłów dominują osoby z wykształceniem podstawowym - w 2002 roku stanowiły one 35,9% populacji Gminy. Jedynie 4,0% mieszkańców posiadało wykształcenie wyższe.

Równie niekorzystnie kształtował się odsetek ludności Gminy Cegłów z wykształceniem policealnym – 3,4%. Wykształceniem średnim legitymowało się 22,1% lokalnej społeczności, zasadniczym zawodowym – 23,6%. Około 10,9% mieszkańców nie posiadało wykształcenia lub posiadało wykształcenie podstawowe nieukończone.

Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Cegłów

Rodzaj wykształcenia	Liczba osób	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	222	78	144
Policealne	190	45	145
Średnie	1216	534	682
Zasadnicze zawodowe	1301	820	481
Podstawowe ukończone	1977	986	991
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	602	282	320

Źródło: Dane GUS Narodowy Spis Powszechny 2002

Przedstawione wyżej dane dotyczą wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku i nie odzwierciedlają aktualnej sytuacji. Należy założyć, iż obecnie w Gminie Cegłów, podobnie jak i w całym kraju, liczba osób z wykształceniem wyższym jest nieco większa. Potwierdzeniem tego są dane GUS dotyczące wykształcenia mieszkańców powiatu mińskiego ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 i 2011 roku zawarte w tabeli 5.

Tabela 5. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu mińskiego

Rodzaj wykształcenia	2002	2011	Zmiana % 2011/2002
Wyższe	9 017	19 952	121,27%
Średnie i policealne	36 341	42 613	17,26%
Średnie zawodowe	23 253	22 535	-3,09%
Średnie ogólnokształcące	8 795	16 488	87,47%
Zasadnicze zawodowe	27 598	27 334	-0,96%
Gimnazjalne	-	6 368	-
Podstawowe ukończone	36 344	25 160	-30,77%
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	5 657	1 935	-65,79%

Źródło: Dane GUS (Narodowy Spis Powszechny 2002 Ludność, Narodowy Spis Powszechny 2011 Ludność)

Zgodnie z danymi przedstawionymi w tabeli 5 widoczny jest wyraźny wzrost liczby mieszkańców powiatu mińskiego o wykształceniu wyższym. Jest on równy 121,27%

w ostatnich 9 latach, co jest bardzo pozytywnym sygnałem. Coraz więcej osób z powiatu decyduje się również na podjęcie edukacji, o czym świadczą:

- wzrost liczby osób z wykształceniem średnim i policealnym o 17,26%,
- wzrost liczby osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym o 87,47%,
- spadek liczby osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia o 65,79%.

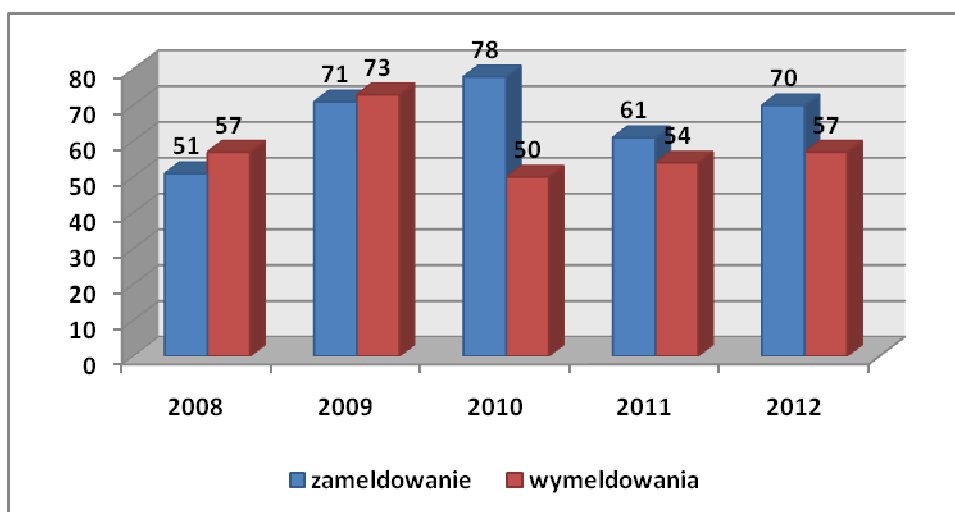
Należy zatem zakładać, że sytuacja w Gminie Cegłów obecnie kształtuje się podobnie.

MIGRACJE

Poprzez migracje rozumie się stałą lub czasową zmianę miejsca pobytu. Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru.

W Gminie Cegłów w latach 2008 – 2012 zarówno liczba zameldowań jak i wymeldowań ulegała wahaniom. Największy spadek zameldowań odnotowano na przełomie lat 2010/2011, natomiast największy spadek wymeldowań miał miejsce w latach 2009/2010. Ostatecznie, w 2012 roku, w porównaniu do roku 2008, liczba zameldowań wzrosła o 37,5%, zaś liczba wymeldowań była taka sama.

Wykres 2. Migracje w Gminie Cegłów

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę saldo migracji Gminy Cegłów (różnica między liczbą osób, które zameldowały się na terenie Gminy a liczbą osób, które się z niej wymeldowały w danym roku) należy stwierdzić, że w latach 2008-2009 kształtowało się negatywnie, bowiem przyjmowało wartości ujemne, zaś w latach 2010-2012 było dodatnie.

Szczegółowe dane dotyczące salda migracji na terenie Gminy Cegłów w ostatnich 5 latach, przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Migracje na pobyt stały gminne wg typu i kierunku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
zameldowanie ogółem	osoba	51	71	78	61	70
zameldowania z miast	osoba	25	44	51	38	52
zameldowania ze wsi	osoba	26	27	27	21	18
zameldowania z zagranicy	osoba	0	0	0	2	0
wymeldowania ogółem	osoba	57	73	50	54	57
wymeldowania do miast	osoba	26	30	29	24	30
wymeldowania na wieś	osoba	31	43	21	29	27
wymeldowania za granicę	osoba	0	0	0	1	0
saldo migracji	osoba	-6	-2	28	7	13

Źródło: Dane GUS

Emigrują najczęściej osoby młode, które wyprowadzają się do dużych miast w celu poszukiwaniu pracy lub dalszej edukacji. Migracja osób młodych (tj. w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym) jest zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia dalszego rozwoju Gminy, gdyż należy domniemać, że w przyszłości zmniejszy się liczba zakładanych rodzin i liczba urodzeń, a tym samym proces starzenia się społeczności lokalnej stanowi coraz większe zagrożenie dla społeczności lokalnej.

PRZYROST NATURALNY

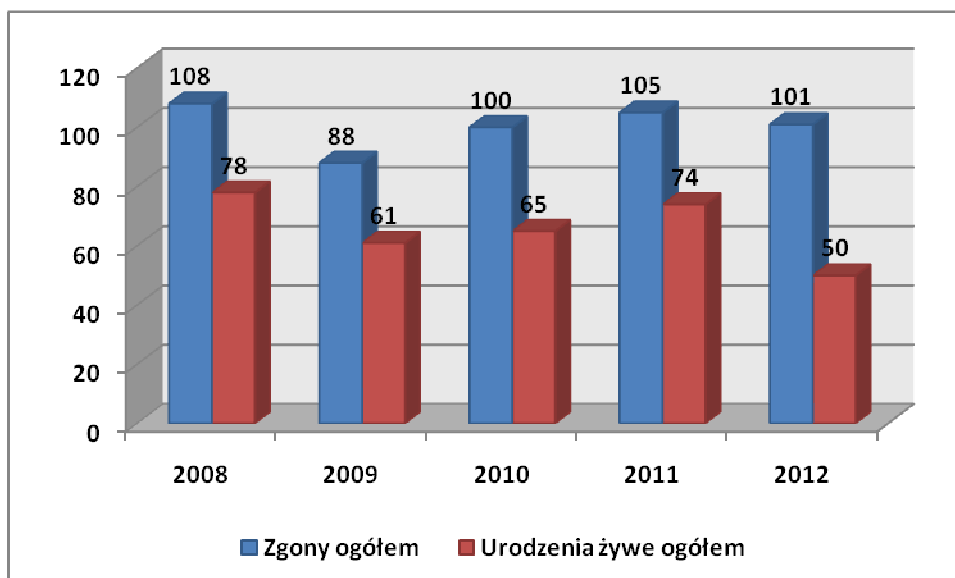
Przyrost naturalny na terenie Gminy Cegłów w latach 2008-2012 przyjmował wartości ujemne. Jest to niekorzystne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Cegłów, gdyż świadczy o potencjalnym spadku liczby ludności Gminy w kolejnych latach.

Tabela 7. Przyrost naturalny

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Zgony ogółem	108	88	100	105	101
Urodzenia żywe ogółem	78	61	65	74	50
Przyrost naturalny ogółem	-30	-27	-35	-31	-51
mężczyźni	-8	-18	-21	-16	-39
kobiety	-22	-9	-14	-15	-12

Źródło: Dane GUS

Tabela 8. Urodzenia żywe i zgony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

3.1.3. Rynek pracy

Na terenie Gminy Cegłów na koniec 2012 roku działało 351 podmiotów gospodarczych, z czego 4,8% w sektorze publicznym, zaś 95,2% w sektorze prywatnym.

Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy w badanym okresie ulegała wahaniom. Porównując rok 2012 z rokiem bazowym, można zauważyć wzrost liczby podmiotów gospodarczych o 8,0%, z czego wszystkie 26 podmiotów powstało w sektorze prywatnym. Jest to pozytywne zjawisko, gdyż rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy wpłynie pozytywnie na zmniejszenie się poziomu bezrobocia na terenie Gminy.

Tabela 9. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Cegłów w latach 2008-2012

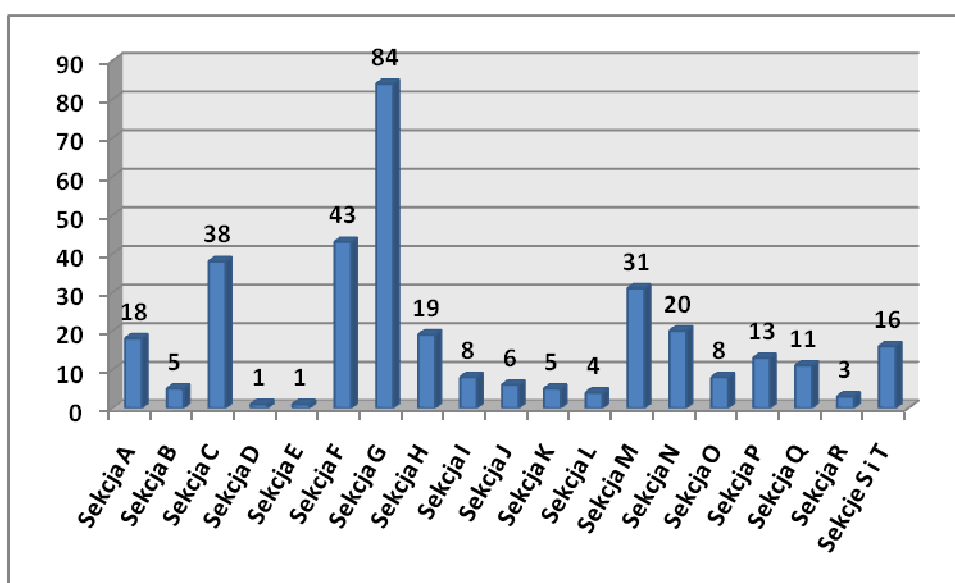
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
podmioty gospodarki narodowej ogółem	325	331	355	345	351
sektor publiczny - ogółem	17	17	17	17	17
sektor prywatny – ogółem, w tym:	308	314	338	328	334
osoby fizyczne prowadzące działalność gosp.	257	264	283	272	276
spółki handlowe	9	9	11	13	12
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2	2
spółdzielnie	1	1	1	1	1
fundacje	2	1	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	15	15	16	16	17

Źródło: Dane GUS

Największy udział w sektorze prywatnym posiadają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2012 r. stanowiły one ponad 82,6% podmiotów sektora prywatnego). Następnymi w kolejności pod względem liczebności są stowarzyszenia i organizacje społeczne – 17 podmiotów, spółki handlowe – 12 podmiotów oraz spółdzielnie i fundacje – po 1 podmiocie.

Zgodnie z wykresem 3, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Cegłów koncentruje się głównie na: handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie, oraz przetwórstwie przemysłowym.

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Cegłów w 2012 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Głównym źródłem dochodów mieszkańców Gminy jest praca poza rolnictwem, do innych źródeł utrzymania mieszkańców Gminy Cegłów zaliczamy emerytury, rolnictwo, renty oraz inne źródła niezarobkowe. Rolnictwo charakteryzuje się tradycyjnym, wielokierunkowym typem gospodarki, z wysokim udziałem upraw żyta i ziemniaków. Ze względu na nienajlepszą jakość gleb, bardzo mało uprawia się roślin przemysłowych. W grupie roślin zbożowych niewiele uprawia się zbóż intensywnych (pszenica, jęczmień, pszenżyto).

Mieszkańcy Gminy znajdują zatrudnienie w publicznym sektorze usługowym na terenie Gminy, a także w podmiotach sektora prywatnego poza obszarem Gminy.

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Zadaniem własnym gminy jest tworzenie warunków do zaspakajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych dla mieszkańców o niskich dochodach. Lokale socjalne służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osób ubogich nie posiadających tytułu prawnego do lokalu oraz osób eksmitowanych na podstawie orzeczenia sądowego.

Według danych GUS, w 2012 roku na terenie Gminy Cegłów znajdowało się 2 210 mieszkań o łącznej powierzchni 175 128 m².

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Cegłów

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkania	mieszk.	2 198	2 212	2 180	2 197	2 210
Izby	izba	8 164	8 241	8 336	8 433	8 508
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	166 113	167 890	170 687	173 225	175 128

Źródło: Dane GUS

Analizując wyposażenie budynków w instalacje techniczno-sanitarne należy zauważyć, że nie wszystkie mieszkania posiadają dostęp do podstawowych instalacji tj. wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienka czy centralne ogrzewanie. Na 2 210 mieszkań w 2012 roku, 41,6% mieszkań nie posiadało centralnego ogrzewania, 31,7% mieszkań nie było wyposażonych w łazienkę, 27,6% mieszkań pozbawione było ustępu spłukiwanego, a jedynie 18,7% mieszkań nie było podłączonych do wodociągu. Mimo, że z tabeli 11 wynika, że z każdym rokiem liczba mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne nieznacznie rośnie, to jednak trzeba wziąć pod uwagę, że liczba mieszkań każdego roku również wzrasta.

Tabela 11. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne [%]

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
wodociąg	1 633	1 647	1 767	1 784	1 797
ustęp spłukiwany	1 269	1 283	1 571	1 588	1 601
łazienka	1 296	1 310	1 480	1 497	1 510
centralne ogrzewanie	1 199	1 213	1 261	1 278	1 291
gaz sieciowy	0	0	1	1	1

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z danymi GOPS, Gmina nie dysponuje mieszkaniami socjalnymi, z których mogłyby skorzystać osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji.

3.1.5. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Cegłów usługi medyczne są świadczone przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Cegłowie. Funkcjonują tutaj gabinet zabiegowy i szczepień oraz gabinety lekarskie, w których przyjmują trzej lekarze interniści, dwaj lekarze pediatrizy oraz dwaj lekarze stomatolodzy. Ponadto na podstawie umowy z Gminą o nieodpłatnych świadczeniach medycznych przyjmują: kardiolog, neurolog, laryngolog, okulista, diabetolog i urolog.

Na terenie Gminy funkcjonuje również prywatna apteka.

3.1.6. Edukacja

Na terenie Gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkolny w Cegłowie,
- Zespół Szkolny w Piasecznie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wiciejowie,
- Przedszkole „Stumilowy las” w Wiciejowie,

- Ośrodek Wychowania Przedszkolnego w Cegłowie,
- Małe Przedszkole w Podcierniu.

Placówki szkolne znajdujące się na terenie Gminy są wyposażone w pracownie komputerowe, a także w infrastrukturę niezbędną do uprawiania sportów i rekreacji i umożliwiającą osiąganie sukcesów. W roku 2012 do placówek szkolnych zlokalizowanych na terenie Gminy Cegłów uczęszczało 713 uczniów.

Tabela 12. Edukacja na terenie Gminy Cegłów

Nazwa szkoły i adres	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba komputerów	Liczba etatów nauczycielskich
Zespół Szkolny w Cegłowie	538	24	45	43,51
Zespół Szkolny w Piasecznie	50	5	4	5,66
Publiczna Szkoła Podstawowa w Wiciejowie	44	7	17	8
Przedszkole „Stumilowy las” w Wiciejowie	28	2	0	2
Ośrodek Wychowania Przedszkolnego w Cegłowie	28	1	0	1,4
Małe Przedszkole w Podcierniu	25	1	0	1

Źródło: Dane GOPS w Cegłowie

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji (brutto) w okresie 2008-2012 przedstawia tabela 13.

Tabela 13. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
szkoły podstawowe	110,08	110,46	107,80	107,80	101,21
gimnazja	94,17	94,15	92,78	91,46	91,37

Źródło: Dane GUS

3.1.7. Kultura i sport

Życie kulturalne na terenie Gminy organizowane jest przez działania **Gminnej Biblioteki Publicznej**, która służy społeczności lokalnej w zakresie udostępniania zbiorów oraz zaspokajania potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalnych. Gromadzi i udostępnia

literaturę piękną polską i obcą, literaturę popularnonaukową oraz dokumenty życia społecznego. Misją Biblioteki jest upowszechnianie wiedzy i kultury, rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży oraz proponowanie bogatej oferty kulturalno-rozrywkowej i informacyjnej mieszkańcom Gminy Cegłów w taki sposób, aby każdy z nich czuł się najważniejszy na świecie.

GBP jest współorganizatorem corocznej imprezy „Sójka Mazowiecka”. Nazwa wydarzenia wzięła się od potrawy tradycyjnie wypiekanej na terenie Gminy Cegłów. „Sójka” wytwarzana przez jedną z mieszkańek gminy otrzymała „Oskara Kulinarnego” w ogólnopolskim konkursie oraz „Laur Marszałka 2013”. Sójka ta wpisana jest na listę tradycyjnych potraw Mazowsza. Celem wydarzenia jest popularyzacja twórczości mieszkańców mazowieckiej wsi, poprzez prezentację dorobku artystycznego i rzemiosła twórców ludowych wywodzących się z różnych części regionu. W trakcie imprezy możliwa jest degustacja specjałów kuchni regionalnej.

Na terenie Gminy znajdują się ogólnie dostępne urządzone tereny sportowe. Dla większości dzieci i młodzieży obiekty sportowe to place pełniące rolę boisk sportowych przy szkołach podstawowych oraz boiska w większości wsi gminy Cegłów. W miejscowości Cegłów istnieje ośrodek sportowo-rekreacyjny „Orlik”.

Na terenie Gminy działają trzy kluby sportowe:

- „Jutrzenka” Cegłów prowadzi drużynę piłki nożnej zawodników dorosłych,
- „Jutrzenka-Junior” prowadzi drużynę piłki nożnej młodzików,
- „Tęcza” Piaseczno powstał w 2005r, prowadzi drużynę piłki nożnej zawodników dorosłych.

Obszar Gminy cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców pobliskich miast, np. Warszawy, którzy chętnie przyjeżdżają tutaj wypocząć. Dotychczas wypoczynek ten rozwija się głównie w formie indywidualnego budownictwa letniskowego.

3.1.8. Organy wsparcia społecznego

GOPS

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie Gminy Cegłów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cegłowie, który jest jednostką pozostającą w strukturze organizacyjnej Gminy. Siedziba GOPS mieści się w Cegłowie przy ulicy Kościuszki 4.

GOPS w Cegłowie działa na podstawie uchwały Gminnej Rady Narodowej w Cegłowie Nr XIII/59/1990 z dnia 30 kwietnia 1990 r. w sprawie powołania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cegłowie.

Zasięg działania Ośrodka obejmuje teren Gminy Cegłów, liczący 6226 osoby.

Podstawowym celem placówki jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin, umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia, poprzez realizację zadań własnych i zleconych Gminie.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez Ośrodek z upoważnienia gminy należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i celowych specjalnych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującym z matką, ojcem lub rodzeństwem,
- świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- praca socjalna,
- sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz pomocy w naturze na ekonomiczne usamodzielnienie,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- inne zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy,

Nadzór nad merytoryczną działalnością Ośrodka w zakresie realizacji zadań własnych sprawuje Gmina.

Do zadań zleconych gminie realizowanych przez Ośrodek należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych wraz z przysługującymi dodatkami z tytułu urodzenie dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowania dziecka, wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- świadczenia opiekuńcze / zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne,
- Przyznawanie i wypłata funduszu alimentacyjnego,
- wypłata jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka tzw. becikowe,
- opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne za osoby uprawnione,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby uprawnione,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej i ekologicznej (susza 2006 r.),
- inne zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw.

W roku 2013 r. do zadań realizowanych przez GOPS Cegłów doszły zadania realizowane w Urzędzie Gminy tj. dodatki mieszkaniowe, dodatek energetyczny oraz pomoc materialna dla uczniów (stypendia socjalne).

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Działalność GOPS jest finansowana ze środków budżetowych. Środki finansowe na realizację zadań zleconych przekazywane są z budżetu państwa do budżetu gminy. Ta z kolei ponosi samodzielne koszty związane z finansowaniem pomocy społecznej, w zakresie należącym do zadań własnych, przeznaczając na te cele określone środki w budżecie gminy. Nadzór nad działalnością ośrodka sprawuje Wójt Gminy.

Obecnie w GOPS zatrudnionych jest 7 pracowników na stanowiskach: kierownik, główny księgowy, inspektor ds. ekonomicznych i księgowych, specjalista pracy socjalnej,

2 pracowników socjalnych, inspektor ds. funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych, asystent rodziny.

W 2012 roku GOPS w Cegłowie udzielił pomocy i wsparcia w łącznej kwocie 418 165 zł. Szczegółowy wykaz świadczeń społecznych przyznanych w ramach zadań własnych Gminy przedstawia tabela 14.

**Tabela 14. Świadczenia społeczne w ramach zadań własnych Gminy Cegłów
(stan na dzień 31.12.2012 r.)**

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe ogółem, w tym:	49	483	184 053	49	52
- przyznany dla osoby samotnie gospodarującej	46	471	179 929	46	46
- pozostającej w rodzinie	3	13	4 124	3	6
Zasiłki okresowe ogółem	6	12	4 300	6	11
- w tym środki własne	x	x	1 300	x	x
Dotacja	x	x	3 000	x	x
Przyznane z powodu bezrobocia	3	9	2 550	3	4
Przyznane z powodu niepełnosprawności	3	6	1 750	3	7
Posiłek	152	20 650	71 593	83	341
- w tym dla dzieci	152	20 650	71 593	83	341
Sprawienie pogrzebu	2	2	5 874	2	4
- w tym osobom bezdomnym	2	2	5 874	2	4
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	109	x	66 113	104	245
Praca socjalna	0	0	0	132	394
Skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu	4	57	86 232	4	4
Razem	x	x	418 165	x	x

Źródło: Dane GOPS w Cegłowie

W tabeli 15 przedstawiono dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej w Gminie Cegłów udzielonej przez GOPS. Najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Cegłowie w 2012 roku stanowiły osoby dotknięte ubóstwem – 104 rodziny (233 osoby). Na przestrzeni lat 2008 – 2012 liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa zwiększyła się o 20%, natomiast liczba osób w tych rodzinach zmniejszyła się o około 28%.

Drugim istotnym powodem wsparcia udzielanego przez GOPS w Cegłowie jest bezrobocie. W 2012 roku z tego powodu udzielono wsparcia 66 rodzinom, czyli 179 osobom. W badanym okresie odnotowano wzrost liczby rodzin dotkniętych bezrobociem i korzystających z pomocy GOPS o 113%, zaś liczba osób w tych rodzinach wzrosła o 58,4%.

Tabela 15. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Cegłowie

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					Liczba osób w tych rodzinach				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo	87	89	87	99	104	325	327	326	279	233
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	17	17	15	17	26	97	97	71	98	104
Bezrobocie	31	31	35	47	66	113	115	119	146	179
Niepełnosprawność	30	31	35	35	33	61	63	73	67	40
Długotrwała lub ciężka choroba	42	42	63	57	59	79	83	128	108	126
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	17	18	23	35	23	79	82	100	144	83
- rodziny niepełne	10	10	12	22	17	32	32	37	67	51
- rodziny wielodzietne	7	8	11	12	6	47	50	63	73	32
Alkoholizm	4	3	5	15	17	10	9	21	42	44
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	3	4	2	7	1	3	4	2	7
Przemoc w rodzinie	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	0	0	1	7	1	0	0	2		1

Źródło: Dane GOPS w Cegłowie

W 2013 roku z powodu ubóstwa udzielono wsparcia 101 rodzinom liczącym łącznie 234 osoby. Z powodu bezrobocia z pomocy skorzystały 74 rodziny liczące 208 osób.

Od 2012 r. do w chwili obecnej w GOPS w Cegłowie realizowany jest „Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej- Asystent rodziny”. W ramach Programu zatrudniony został asystent rodziny, który swoim wsparciem obejmuje rodziny najbardziej potrzebujące wsparcia wytypowane przez GOPS.

POZOSTAŁE ORGANY

Mieszkańcy Gminy Cegłów mogą skorzystać z oferty innych placówek pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej św. Józefa w Mieni jest jednostką organizacyjną powiatu mińskiego o zasięgu ponadlokalnym, przeznaczony jest dla osób obojga płci, których stan zdrowia oraz sytuacja społeczna uzasadniają potrzebę stałego wspierania w ramach usług opiekuńczych i wspomagających. Dom dysponuje 140 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych w kompleksie trzech budynków oraz 40 miejscami dla osób przewlekle psychicznie chorych w wydzielonym pawilonie.
- Dom Pomocy Społecznej „Jedlina” w Mieni, który jest jednostką organizacyjną powiatu mińskiego o zasięgu ponad lokalnym, przeznaczony jest dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (kobiet i mężczyzn). Przebywa w nim 108 mieszkańców.
- Ośrodek Readaptacji Fundacji „Sławek” w Mieni na terenie, którego przebywają osoby, które powróciły z zakładów karnych. Na terenie Ośrodka odbywają się mitingi dla osób uzależnionych, z których mogą korzystać mieszkańcy Gminy Cegłów. Mieszkańcy Ośrodka korzystają często z pomocy GOPS w postaci zasiłków celowych, innych.

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Cegłów dąży do kształtowania ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze Gminy. Wszelkie działania temu służące powinny być podejmowane w ramach spójnego systemu, którym koordynuje jedna instytucja – jednostka administracji samorządowej, a jej równorzędnymi partnerami są organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje.

Gmina Cegłów współpracuje z tymi podmiotami w różnych sferach życia publicznego. Współpraca ta odbywa się na podstawie zawieranych porozumień. Zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234 poz. 1536 z późn. zm.), corocznie przyjmowany jest *„Program współpracy Gminy Cegłów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.”*

W treści Programu zostały zawarte cele, zasady, formy współpracy, priorytetowe zadania publiczne. Wszystko po to, by osiągnąć efekt, jakim jest zwiększenie skuteczności i efektywności działań związanych z realizacją zadań publicznych i dalszy wzrost partycypacji społecznej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Celem wprowadzenia Programu współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego poprzez:

- a) umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje,
- b) stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców gminy,
- c) aktywizacja społeczności lokalnej,
- d) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- e) poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,
- f) integrację podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym zakresem sferę zadań publicznych.

Współpraca odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności i uczciwej konkurencji oraz jawności. Gmina Cegłów powierza, a także wspiera wykonywanie zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Wsparcie to może mieć charakter finansowy i pozafinansowy. Współpraca finansowa następuje poprzez powierzanie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji oraz wspieranie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji. Współpraca pozafinansowa polega na wzajemnym informowaniu o zaplanowanych kierunkach działalności, realizowaniu wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej, współdziałaniu w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, zwłaszcza z funduszy europejskich, popularyzowaniu działalności organizacji pozarządowych w mediach i na stronach internetowych Gminy.

Na terenie Gminy Cegłów na rzecz miejscowej ludności działają następujące organizacje:

- jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Cegłów, Skupie, Kiczki, Mienia, Pełczanka, Podciernie, Podskwarne, Posiadały.
- stowarzyszenia:
 - Stowarzyszenie „Biegacz”
 - Stowarzyszenie „Nasze Tradycje”
 - Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Podciernie i Okolice,
 - Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wiciejów i Okolic,
 - Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Piaseczno i Okolic,
 - Stowarzyszenie „Kulturalna Przystań”.
- parafie:
 - Rzymskokatolicka Parafia Św. Jana Chrzciciela i Andrzeja Apostoła w Cegłowie - przy Parafii działa Parafialne Koło „Caritas”, które organizuje

różnego rodzaju akcje charytatywne dla osób najuboższych np. zbiórki żywności, wypoczynek letni i zimowy dla dzieci.

- Starokatolicka Parafia Mariawitów Św. Jana Chrzciciela w Cegłowie, której proboszcz: Ks. Grzegorz Drózdź został odznaczony orderem uśmiech. Proboszcz – społecznik - organizuje różnego rodzaju akcje charytatywne dla osób najuboższych np. zbiórki żywności, wypoczynek letni i zimowy dla dzieci nie tylko dla swoich parafian.
- Rzymskokatolicka Parafia Św. Anny w Kiczkach, której siedziba znajduje się w drewnianym kościele z XVIII w.
- Kościół Starokatolickiej Parafii Mariawitów w Piasecznie pw. Św. Anny, której siedziba znajduje się w drewnianym kościele z pocz. XX w.
- Koła Gospodyń Wiejskich działających w miejscowościach: Cegłów, Mienia, Kiczki, Podciernie, Pełczanka, Posiadały, Skupie i Piaseczno.

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Cegłów

3.2.1. Rodzina

Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, a jednocześnie jest podstawą życia społecznego, ponieważ dostarcza społeczeństwu nowych członków i najpełniej kształtuje człowieka. Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na pierwszy plan wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Czynniki odnoszące się do właściwości osobowościowych członków rodzin, jak alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych stanowią główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy problem długotrwałego bezrobocia, czy ubóstwa. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Również dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia, niosące za sobą wiele pozytywnych skutków, często pogłębiają wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, które są niejednokrotnie przyczynami rozpadu rodziny.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Stosowane rozwiązania powinny opierać się na współpracy różnych podmiotów wsparcia społecznego po to, by udzielona pomoc była kompleksowa i dawała jak największe prawdopodobieństwo rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. W tych działaniach należy uwzględnić nie tylko wsparcie finansowe, ale również pomoc psychologów, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych czy policji, którzy pomogą walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodzin. Ważna jest również integracja rodzin, zapewnienie im możliwości wspólnego spędzania czasu i budowania więzi rodzinnych.

3.2.2. Bezrobocie

Na terenie Gminy Cegłów głównym miejscem zatrudnienia i głównym źródłem dochodów dla mieszkańców jest praca poza rolnictwem. Dogodny układ komunikacyjny oraz bardzo dobre powiązania drogowe z Mińskiem Mazowieckim i Warszawą pozwalają na zatrudnianie się mieszkańców gminy poza miejscem swego zamieszkania.

W 2012 roku na terenie Gminy Cegłów było 246 osób bezrobotnych, z czego około 50,4% stanowili mężczyźni.

Tabela 16. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Cegłów w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani wg płci					
ogółem	123	123	159	173	246
mężczyźni	68	79	100	89	124
kobiety	55	44	59	84	122
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci [%]					
ogółem	3,2	3,3	4,1	4,5	6,5
mężczyźni	3,2	3,8	4,7	4,2	5,9

kobiety	3,2	2,6	3,4	4,9	7,2
---------	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Dane GUS

Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi dla mężczyzn 5,9%, dla kobiet 7,2%. W latach 2008 – 2012 liczba bezrobotnych na terenie Gminy podwoiła się. Wśród mężczyzn wzrost bezrobocia wynosił około 82,4%, wśród kobiet to 121,8%. Pomimo iż taki wzrost bezrobocia budzi niepokój, należy pamiętać, że statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz tego zjawiska głównie ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz „pracy na czarno”.

GOPS Cegłów w celu przeciwdziałania bezrobociu na terenie Gminy realizuje projekt systemowy „Aktywizacja osób bezrobotnych z gminy Cegłów ” obejmujący różne formy aktywizacji. Wśród form tych wyróżniamy: kursy zawodowe, warsztaty wychowawcze, zarządzanie budżetem domowym, trening kompetencji psychospołecznych, i inne. Projekt jest realizowany od 2008 r. do chwili obecnej.

GOPS współpracuje również z Powiatowym Urzędem Pracy w Mińsku Mazowieckim. Do aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w PUP należą: prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych, pożyczki szkoleniowe, roboty publiczne, stypendia w okresie kontynuowania nauki, studia podyplomowe, szkolenia, refundacja kosztów opieki nad dzieckiem do lat 7, refundacja składki ZUS, wsparcie działalności gospodarczej, zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania.

3.2.3. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata, który wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Z niepełnosprawnością fizyczną często wiąże się tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niezdolność do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie. Do tej grupy zaliczamy osoby dotknięte problemem alkoholizmu, narkomanii i więźniów.

Osoby niepełnosprawne spotykają się na co dzień z wieloma barierami, takimi jak bezrobocie, bariery architektoniczne i komunikacyjne, utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji oraz izolacja społeczna.

W latach 2008 – 2010 liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą GOPS zachowywała trend wzrostowy, od roku 2011 maleje. W 2012 roku pomocy udzielono 33 rodzinom (40 osób).

Tabela 17. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą GOPS w Cegłowie

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba rodzin	30	31	35	35	33
Liczba osób w tych rodzinach	61	63	73	67	40

Źródło: Dane GOPS w Cegłowie

3.2.4. Uzależnienia

ALKOHOLIZM

Alkoholizm jest zaburzeniem polegającym na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Nadużywanie alkoholu jest ważnym problemem społecznym, który często prowadzi do wzrostu przestępczości i przemocy w rodzinie, ale także do innych zakłóceń życia rodzinnego. Efektem tego uzależnienia może być także izolacja społeczna, problemy finansowe i problemy z prawem. Problem ten dotyka coraz większą grupę ludzi, również młodzież i dzieci w wieku szkolnym. Przeciwdziałanie temu zjawisku musi opierać się na długofalowych i wielokierunkowych działaniach.

Na terenie Gminy Cegłów nie ma poradni (odwykowej, psychologiczno-pedagogicznej), Klubu Abstynenckiego, grup samopomocowych. Jednak w Gminie działa grupa Anonimowych Alkoholików „Otwarte drzwi”. Działania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi podejmują również inne instytucje, począwszy od szkół poprzez lokalne stowarzyszenia, rady sołeckie, GOPS, ośrodki zdrowia.

W Gminie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która jest odpowiedzialna za stworzenie i realizowanie „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”. Program zawiera konkretne działania, których wykonanie na Gminie wymusza ustawa:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- podniesienie jakości szkoleń szkolnych i środowiskowych.

Ponadto, *Program* wymaga współpracy z licznymi instytucjami, placówkami i ośrodkami, które zawodowo zajmują się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, zwłaszcza służbą zdrowia, policją, opieką społeczną i oświatą.

Zgodnie z danymi GOPS w Cegłowie zawartymi w tabeli 18:

- liczba osób zgłoszonych na Komisję oraz liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie ulegała wahaniom, ostatecznie w 2012 roku grupy te były mniej liczne niż w roku 2008,
- w latach 2008-2012 zwiększyła się liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach oraz liczba osób korzystających z różnych form terapii.

Tabela 18. Uzależnienia alkoholowe na terenie Gminy Cegłów

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba udzielonych porad prawnych	0	0	0	0	68
Liczba udzielonych porad psychologicznych	0	0	0	0	43
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	57	53	48	39	45
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	40	39	29	22	27
Liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie	2	2	2	1	1
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	1	1	1	1	0
Liczba osób korzystających z różnych form terapii	21	27	25	34	70
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	170	197	145	125	174
Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku	157	203	175	154	152

Źródło: Dane GOPS w Cegłowie

Zgodnie z danymi GOPS w Cegłowie, w 2012 roku pomocą społeczną z powodu alkoholizmu objętych było 17 rodzin, w których było 44 osób.

Tabela 19. Liczba osób objętych pomocą GOPS w Cegłowie z powodu alkoholizmu

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba rodzin	4	3	5	15	17
Liczba osób w tych rodzinach	10	9	21	42	44

Źródło: Dane GOPS w Cegłowie

Uzależnieni na terenie Gminy Cegłów mogą skorzystać również z pomocy specjalistycznej i prawnej:

- dyżury specjalistów w każdy wtorek od 13:00-15:00,
- porady prawnika w każdy poniedziałek w godz. 1600-1800

NARKOMANIA

Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na skutek przyjmowania różnych substancji), a także dla mienia społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

O problemie narkomanii niechętnie informują pedagodzy czy rodzice osób uzależnionych lub zażywających narkotyki. Problem ten na terenie Gminy Cegłowie jest trudny do ustalenia i brak jest danych dotyczących istnienia i skali zjawiska na terenie Gminy. Przeciwdziałaniem w zakresie narkomanii zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odpowiedzialna za stworzenie „*Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii*”.

Również szkoły działające na terenie gminy biorą czynny udział w procesie przeciwdziałania narkomanii. W ZS Cegłów często organizowane są konkursy i pogadanki w tej tematyce.

3.2.5. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się na podstawie tzw. kryterium dochodowego. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego.

Podstawowym powodem ubóstwa jest bezrobocie. Zjawisko ubóstwa najbardziej widoczne jest w rodzinach wielodzietnych, rodzinach samotnie wychowujących dzieci oraz w rodzinach utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych (innych niż renta i emerytura).

Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest udzielić wsparcia osobom żyjącym na poziomie minimum socjalnego.

Osoby dotknięte ubóstwem stanowiły w 2013 roku najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Cegłowie.

Na przestrzeni lat 2008 – 2012 liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa zachowywała trend rosnący. Ostatecznie, w 2012 roku, w porównaniu do roku 2008, liczba rodzin objętych pomocą wzrosła o 28,3%, natomiast liczba osób w tych rodzinach zmniejszyła się o 28,9%.

Tabela 20. Liczba osób objętych pomocą GOPS w Cegłowie z powodu ubóstwa

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba rodzin	87	89	87	99	104
Liczba osób w tych rodzinach	325	327	326	279	233

Źródło: Dane GOPS w Cegłowie

3.2.6. Bezdomność

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Zgodnie z danymi GOPS w Cegłowie, problem bezdomności nie występuje na terenie Gminy.

3.2.7. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można najogólniej określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Do najczęstszych przyczyn przemocy należą: alkoholizm, konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, rozwody, upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni.

W 2013 roku sporządzono 3 Niebieskie Karty.

Tabela 21. Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Cegłów

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	0	0	2	1	3

Źródło: Dane Policji

W roku 2012 na terenie gminy Cegłów realizowany był projekt „Rodzina wola od przemocy – edycja 2012”, w ramach którego organizowane były kursy, pogadanki oraz teatryki profilaktyczne dla dzieci. W chwili obecnej projekt jest oceniany.

Rada Gminy Cegłów przyjęła *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy dla gminy Cegłów na lata 2012-2016*. Celem głównym Programu jest zmniejszenie rozmiaru przemocy w rodzinach mieszkających na terenie Gminy Cegłów oraz

skutków stosowania przemocy. Cel główny Programu będzie realizowany poprzez poniższe cele szczegółowe:

- podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, adresowanych do różnych grup społecznych,
- zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- dostosowanie zasobów istniejących na terenie Gminy Cegłów do systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemoc,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc,
- zintegrowanie środowisk i skoordynowanie działań lokalnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3.2.8. Przestępczość

O bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Cegłów dbają funkcjonariusze Komisariatu Policji w Mrozach. Natomiast w zakresie bezpieczeństwa pożarowego istotne znaczenie odgrywa działalność Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim wspomaganą przez jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej w Cegłowie, Kiczkach Drugich, Mieni, Podcierniu, Podskwarnem, Posiadałach, Pełczance i Skupiu.

Na przestrzeni lat 2009– 2013 na terenie Gminy Cegłów zarówno ogólna liczba przestępstw, jak i liczba przestępstw w poszczególnych kategoriach zmieniała się. W porównaniu do roku 2009, w 2013 roku:

- liczba interwencji domowych oraz w miejscach publicznych zmniejszyła się o blisko 26%,
- liczba przestępstw była niższa o 2,
- liczba kradzieży z włamaniem wzrosła, ich liczba w 2013 roku wynosiła 15,
- zmalała liczba bójek i pobić oraz liczba uszczerbków na zdrowiu.

Najwyższa liczba przestępstw miała miejsce w 2011 roku.

Tabela 22. Przestępstwa na terenie Gminy Cegłów

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba interwencji domowych oraz w miejscach publicznych	523	444	337	286	388

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	0	0	2	1	3
Liczba przestępstw, w tym:	26	23	38	36	24
- kradzież rzeczy obcej	11	12	14	11	9
- kradzież z włamaniem	11	4	13	15	15
- rozboje	2	6	4	4	0
- bójki i pobicia	2	1	7	6	0

Źródło: Dane GOPS w Cegłowie

3.2.9. Osoby starsze

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem.

Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia.

Najważniejszymi problemami osób starszych są: problemy zdrowotne, niedołążność, otępienie, problemy ruchowe, a także ubóstwo, osamotnienie i odizolowanie społeczne. Wszechobecny „kult młodości” prowadzi do marginalizacji osób starszych, jako zbiorowości i stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego.

Według danych epidemiologicznych, ok. 95% Polaków starzeje się w sposób niefizjologiczny, wraz z wiekiem pojawia się niedołążność, niedowidzenie, głuchota, otępienie, niesprawność ruchowa.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 r. ż. – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 r. ż. – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 r. ż. i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Z danych GUS wynika, że w 2012 roku w Gminie Cegłów mieszkało 1 492 osób starszych, z czego większość – około 59,1% stanowiły kobiety. W każdej grupie wiekowej zauważalna jest przewaga kobiet.

Tabela 23. Osoby starsze na terenie Gminy Cegłów w 2012 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
60-64 lata	405	191	214
65-69 lat	291	145	146
70-74 lata	215	93	122
75-79 lat	217	71	146
80-84 lata	195	63	132
Powyżej 85	169	47	122
Razem	1 492	610	882

Źródło: Dane GUS

3.3. Wyniki badania ankietowego

W pierwszym półroczu 2014 r. przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców Gminy Cegłów w celu zdiagnozowania sytuacji społecznej Gminy.

Ankieta składała się z 8 pytań zamkniętych dotyczących strefy społecznej oraz z pytania otwartego, w którym poproszono ankietowanych o wskazanie konkretnych propozycji działań w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom na terenie Gminy w następujących obszarach: wsparcie ubogich, poprawa sytuacji niepełnosprawnych, poprawa dostępu do służby zdrowia, działania na rzecz osób starszych, bezpieczeństwo.

W ankiecie wzięły udział 53 osoby, z których większość stanowiły kobiety. Przeważająca część mieszkańców Gminy Cegłów ocenia warunki życia na terenie Gminy jako średnie, raczej dobre lub dobre, 4 ankietowanych określiło warunki życia jako raczej złe.

Wśród działań w zakresie wsparcia **ubogich** respondenci wskazali przede wszystkim zwiększenie dostępności miejsc pracy i szerszą pomoc w podejmowaniu pracy. Do innych zalecanych działań zaliczyć możemy zwiększenie wsparcia finansowego oraz rzeczowego w postaci obiadów dla dzieci w szkołach, opału na zimę, czy odzieży i artykułów gospodarstwa domowego, a także zapewnienie wsparcia psychologa dla rodzin i osób ubogich.

Następna część ankiety obejmowała kwestie **niepełnosprawności**. Zdaniem uczestników badania, osoby niepełnosprawne mają utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, borykają się również z barierami komunikacyjnymi i architektonicznymi, problemem braku pracy oraz brakiem akceptacji w środowisku lokalnym. Wśród działań naprawczych, zmierzających do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych uczestnicy badania zaproponowali między innymi: likwidowanie barier architektonicznych, aktywizację poprzez organizowanie spotkań integracyjnych i ruchowych oraz wolontariat.

Większość respondentów uznało, że **dostęp do służby zdrowia** na terenie Gminy jest wystarczający. Ankietowani chcieliby, aby zostali zatrudnieni lekarze specjaliści, gabinet stomatologiczny rozszerzył swoją działalność i by istniała możliwość rejestracji na wizytę przez telefon na konkretną godzinę.

Zgodnie z danymi GUS, liczba **osób starszych** na terenie Gminy rośnie i ten trend się utrzyma w kolejnych latach. Respondenci proponują podjęcie działań aktywizacyjnych skierowanych zarówno do osób starszych (tworzenie klubów seniora, spotkania integracyjne, uniwersytet III wieku), jak i społeczeństwa, by pomóc seniorom w codziennych obowiązkach. Wskazują również na konieczność zwiększenia dostępności usług opiekuńczych i opiekunek domowych.

Skala **uzależnień** na terenie Gminy Cegłów została przez przeważającą część uczestników badania oceniona jako średnia lub wysoka.

Kolejna część badania dotyczyła **przemocy w rodzinie**, która najczęściej związana jest z problemem uzależnienia i bezrobocia, rzadziej stresu i nieumiejętnością radzenia sobie z problemami wychowawczymi. Około 70% ankietowanych słyszało o przypadkach przemocy w rodzinie lub zna takie przypadki.

W ankiecie zapytano również o negatywne zjawiska odnoszące się do **dzieci i młodzieży**. Najwięcej wskazań miały: bezproduktywne spędzanie czasu, alkohol i papierosy oraz zaniedbania wychowawcze. Ankietowani dostrzegają konieczność stworzenia warunków dla dzieci i młodzieży, by mogli aktywnie, bezpiecznie i w sposób ciekawy organizować swój czas wolny.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najprostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strengths** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **SZANSE** - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** - to wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.

- **MOCNE STRONY** - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- **SŁABE STRONY** - to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony Gminy Cegłów, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na materię opracowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach ograniczono do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 24. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby podmiotów gospodarczych świadczący o rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy Cegłów; • zapewniony dostęp do służby zdrowia (w tym specjalistów) dla mieszkańców Gminy; • dobrze funkcjonujący system oświaty; • funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej, które zapewniają mieszkańcom dostęp do kultury; • działalność klubów sportowych, które aktywizują mieszkańców Gminy; • kompetentne i sprawne działanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cegłowie; • funkcjonowanie stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na rzecz lokalnej społeczności; • realizacja programów wsparcia w zakresie przeciwdziałania bezrobociu; • brak zjawiska bezdomności na terenie Gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • brak mieszkań socjalnych; • znaczny wzrost bezrobocia na terenie Gminy; • duży udział osób dotkniętych ubóstwem wśród beneficjentów GOPS; • wzrost liczby rodzin będących beneficjentami GOPS z powodu ubóstwa; • występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług; • brak faktycznych danych na temat osób uzależnionych od narkotyków; • brak danych na temat faktycznego poziomu przemocy w rodzinie;

<ul style="list-style-type: none"> funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grypy AA „Otwarte drzwi”; spadek liczby interwencji domowych; 	
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> bliskość Mińska Mazowieckiego umożliwiające korzystanie z usług oferowanych w mieście powiatowym; rosnący poziom wykształcenia mieszkańców Gminy; wyhamowanie negatywnych trendów dotyczących migracji oraz wzrost liczby urodzeń spowodowanych prorodzinną polityką państwa; dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych; utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań. 	<ul style="list-style-type: none"> ujemne przyrost naturalny na terenie Gminy; konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizacje inwestycji; odpływ najbardziej przedsiębiorczych i wykształconych osób z terenu Gminy; utrudnienia organizacyjne w dostępie do środków pomocowych UE, brak wystarczających środków na „wkład własny”; dalsze pogarszanie opłacalności produkcji rolnej i ubożenie mieszkańców; rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; obniżanie dostępności podstawowych usług zdrowotnych finansowanych w ramach NFZ; powiększanie się obszarów patologii społecznych, pojawianie się nowych zagrożeń (narkomania); bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z tabeli analizy SWOT, wiele zagrożeń dla rozwoju Gminy Cegłów dotyczy szeroko rozumianej polityki społecznej. Zjawiska takie jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno-gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego też w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana strategia, czyli lat 2014-2020.

4.1. Prognoza demograficzna¹

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

Na podstawie *Prognozy dla terenów wiejskich powiatu mińskiego na lata 2011-2035* opracowanej przez GUS prognozuje się, że w latach 2014-2020 zarówno liczba urodzeń żywych, jak i liczba zgonów zmniejszą się marginalnie. Tym samym, przyrost naturalny na terenie Gminy będzie ujemny, co będzie jedną z przyczyn spadku liczby ludności na terenie Gminy Cegłów w kolejnych latach.

Tabela 25. Prognoza przyrostu naturalnego w Gminie Cegłów do 2020 roku

Lata	urodzenia	zgony	przyrost naturalny
2014	50	101	-51
2015	50	101	-51
2016	50	101	-51
2017	49	100	-51
2018	48	100	-51
2019	48	99	-51
2020	47	99	-52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035 opracowanej przez GUS

PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Zgodnie z prognozą do 2020 roku, saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały w Gminie Cegłów będzie przyjmowało wartości dodatnie, co oznacza przewagę liczby osób nowo zameldowanych na terenie Gminy nad liczbą osób wyprowadzających się. Prognozuje się, że saldo migracji przyjmie trend malejący.

Tabela 26. Prognoza salda migracji w Gminie Cegłów do 2020 roku

Lata	napływ	odpływ	saldo migracji
2014	65	55	10

¹ Prognoza demograficzna została opracowana w oparciu o *Prognozę dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035* opracowaną przez GUS.

2015	64	55	9
2016	62	54	8
2017	59	52	7
2018	55	50	6
2019	52	48	5
2020	51	47	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035 opracowanej przez GUS

PROGNOZA LUDNOŚCI

Na podstawie prognozy przyrostu naturalnego i salda migracji, przyjęto prognozę liczby mieszkańców Gminy Cegłów w perspektywie do 2020 roku. Analizując dane zawarte w tabeli 27 można zauważyć, że nastąpi systematyczny spadek liczby mieszkańców Gminy. Czynnikiem powodującymi takie zmiany są:

- starzenie się społeczeństwa na terenie Gminy, co z oczywistych względów nie będzie wpływać korzystnie na liczbę urodzeń oraz przyrost naturalny,
- utrzymujący się ujemny przyrost naturalny,
- malejące saldo migracji wewnętrznych.

Tabela 27. Prognoza liczby ludności Gminy Cegłów

Lata	Przyrost naturalny	Migracje	Prognoza dla Gminy Cegłów
2014	-51	10	6104
2015	-51	9	6062
2016	-51	8	6018
2017	-51	7	5974
2018	-51	6	5929
2019	-51	5	5882
2020	-52	3	5833

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035 opracowanej przez GUS

PROGNOZA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Struktura ludności według wieku będzie ulegać dynamicznym zmianom, praktycznie w całym prognozowanym okresie. Zmiany te są przede wszystkim konsekwencją demograficznego „falowania”, tj. pojawiania się na przemian wyżów i niżów demograficznych, których efekty nakładają się na siebie z różną siłą w różnych okresach, powodując bardziej widoczne zmiany w procesach dzietności i umieralności, natomiast w mniejszym stopniu oddziałują

na tę strukturę zmiany w rozmiarach migracji zagranicznych definitywnych, czyli migracji na pobyt stały, a szczególnie emigracji.

Tabela 28. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Cegłów do 2020 roku

Grupa wiekowa	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prognoza ludności wg wieku							
0-4 lata	308	305	301	296	291	285	278
5-9 lat	310	554	282	264	270	138	129
10-14 lat	319	302	290	299	305	312	317
15-19 lat	386	375	364	347	324	307	291
20-24 lata	435	425	409	392	381	366	355
25-29 lat	479	461	444	435	421	410	399
30-34 lata	507	504	505	490	473	456	438
35-39 lat	487	489	485	492	500	502	498
40-44 lata	424	436	449	459	467	467	469
45-49 lat	364	369	372	373	383	403	415
50-54 lata	405	383	373	364	353	344	349
55-59 lat	436	432	419	409	393	377	357
60-64 lata	384	392	398	401	404	401	398
65-69 lat	261	280	301	316	326	343	350
70-74 lata	171	173	181	195	215	225	241
75-79 lat	173	166	153	143	136	137	139
80-84 lata	132	127	128	126	124	122	117
Powyżej 85	124	126	127	124	121	118	117
Razem	6 104	6 062	6 018	5 974	5 929	5 882	5 833
Prognoza ludności wg ekonomicznych grup wieku							
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	937	923	873	859	867	734	723
Ludność w wieku produkcyjnym	3 921	3 875	3 819	3 760	3 695	3 632	3 571
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 246	1 265	1 287	1 306	1 327	1 346	1 362

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035 opracowanej przez GUS

Analizując dane zawarte w tabeli 28 należy zauważyć, że w latach 2014-2020 będzie obserwowane zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i systematyczne zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym, co będzie skutkowało wzrostem ludności w wieku poprodukcyjnym. Zmniejszenie liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym będzie wywołane przede wszystkim malejącym przyrostem naturalnym. Malejąca liczba dzieci będzie prowadziła do zmniejszenia liczby osób w wieku produkcyjnym i zamykanie

istniejących placówek oświatowych, których utrzymanie w obecnej liczbie będzie nieopłacalne. Następstwem wspomnianych zmian będzie gwałtowne starzenie się społeczeństwa, co w konsekwencji wpłynie na zmniejszenie zasobów pracy i pogarszanie się podaży siły roboczej na lokalnym rynku pracy. Skutkiem tych zmian może być w przyszłości wzrost kosztów opieki zdrowotnej i opieki nad ludźmi starszymi związanych z upowszechnianiem się m.in. takich chorób jak cukrzyca, czy choroby nowotworowe. Jednocześnie starzenie się społeczeństwa będzie bodźcem do stworzenia systemowych rozwiązań sprzyjających wzrostowi aktywności zawodowej i fizycznej dla osób w wieku poprodukcyjnym.

PROGNOZA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Jednym z ważniejszych czynników określających rozwój społeczeństwa jest stały wzrost poziomu wykształcenia. W ciągu dziewięciu lat dzielących spisy powszechne ludności obserwuje się dynamiczne zmiany, które wpłynęły w sposób znaczący na zmianę struktury ludności według poziomu wykształcenia.

Obserwowane trendy dążenia dużych grup ludności do podwyższania i uzupełniania wykształcenia pozwalają sądzić, że dane dotyczące wykształcenia z roku na rok będą ulegały znaczącej poprawie. Dotyczy to jednak głównie osób z wykształceniem średnim, które uzyskują wykształcenie wyższe. Opisane tendencje dotyczące kształcenia dorosłych nie dotyczą niestety osób starszych z wykształceniem podstawowym.

4.2. Prognoza problemów społecznych²

BEZROBOCIE

Zgodnie z raportem NBP nt. inflacji, stopa bezrobocia w 2014 odnotuje wzrost do 12,1% i do 12,4% w roku 2015. Również dane z urzędów pracy wskazują na dalszy wzrost stopy bezrobocia w kolejnych miesiącach (po uwzględnieniu czynników sezonowych). W związku z tym prognozuje się, że również na terenie Gminy Cegłów stopa bezrobocia będzie wzrastała w kolejnych latach.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

W związku z tym, że zgodnie z prognozami liczby ludności na terenie Gminy Cegłów do 2020 roku liczba osób w wieku przedprodukcyjnym będzie się zmniejszała, to nie przewiduje się wzrostu osób niepełnosprawnych na tym terenie.

² Prognoza problemów społecznych została sporządzona przy założeniu, że nie uwzględnia ona potencjalnych działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań GOPS w Cegłowie), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów społecznych.

Ewentualny wzrost osób niepełnosprawnych może wynikać z migracji nowych mieszkańców borykających się z niepełnosprawnością na teren Gminy.

UZALEŻNIENIA

Spożycie alkoholu stopniowo staje się sposobem na złagodzenie psychicznego cierpienia odczuwanego przez daną osobę, a tym samym dominującym środkiem na pokonanie codziennych przeciwności i problemów.

Jedną z głównych przyczyn uzależnień są problemy materialne będące konsekwencją bezrobocia. W związku z tym, że na terenie Gminy Cegłów prognozuje się wzrost poziomu bezrobocia, to należy również prognozować wzrost uzależnień (zwłaszcza od alkoholu) z tym związanych.

UBÓSTWO

Podstawowym powodem ubóstwa jest bezrobocie. W związku z tym, że na terenie Gminy Cegłów prognozuje się w kolejnych latach wzrost bezrobocia, to należy również zakładać spadek dochodów własnych gospodarstw domowych, a tym samym spadek ich zamożności i wzrost ubóstwa.

PRZEMOC W RODZINIE

Do jednych z najczęstszych przyczyn przemocy w rodzinie zalicza się uzależnienie od alkoholu oraz brak umiejętności panowania nad gniewem i złością. W związku z tym, że w kolejnych latach problem uzależnienia alkoholowego na terenie Gminy Cegłów prawdopodobnie będzie się pogłębiał bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, to należy zakładać, że nasili się również zjawisko przemocy w rodzinie.

BEZDOMNOŚĆ

Nie prognozuje się zmian w tym zakresie. Ewentualny wzrost liczby osób bezdomnych może wynikać z:

- prognozowanego pogłębiającego się ubóstwa i bezrobocia – niskie dochody mogą nie wystarczyć na pokrycie opłat czynszowych za mieszkanie. Wysoka zaległość z tego tytułu może być z kolei powodem do eksmisji, która jest już tylko krokiem do bezdomności;
- prognozowanego wzrostu uzależnień – osoby uzależnione od alkoholu lub narkotyków mogą być nieakceptowane przez członków rodziny i mogą zostać przez nich odrzucone i wygnane z domu;

- przemocy w rodzinie – ofiary przemocy w rodzinie (zwłaszcza kobiety z dziećmi) bardzo często pod wpływem przymusu lub dobrowolnie opuszczają dom bez żadnych środków do życia w obronie przed przemocą ze strony jednego z członków rodziny.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Prognozowany wzrost poziomu bezrobocia oraz wzrost uzależnień mogą być powodem do zwiększania się liczby przestępstw na terenie Gminy Cegłów.

Bezrobocie przyczyni się głównie do wzrostu liczby przestępstw w zakresie włamań i drobnych kradzieży. Z kolei uzależnienia od środków odurzających (tj. alkohol, narkotyki) mogą być główną przyczyną bójek i rozbojów.

OSOBY STARSZE

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa oraz stały wzrost liczby osób w wieku emerytalnym. Według przewidywań GUS liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie z niemal 6,5 mln w 2010 r. do co najmniej 9,6 mln w roku 2035, co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju.

Zgodnie z prognozami ludności na terenie Gminy Cegłów przewiduje się wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Tym samym należy zakładać, że w kolejnych latach nasili się zjawisko problemów społecznych dotyczących tej grupy społecznej. Do problemów tych należą przede wszystkim: samotność, choroby, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności oraz uzależnienie funkcjonalne, które pogłębia brak – w dostatecznej ilości i odpowiednich rodzajów – sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego.

Tabela 29. Prognoza ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy Cegłów

Grupa wiekowa	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
60-64 lata	384	392	398	401	404	401	398
65-69 lat	261	280	301	316	326	343	350
70-74 lata	171	173	181	195	215	225	241
75-79 lat	173	166	153	143	136	137	139
80-84 lata	132	127	128	126	124	122	117
Powyżej 85	124	126	127	124	121	118	117
Razem	1 246	1 265	1 287	1 306	1 327	1 346	1 362

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011 – 2035 opracowanej przez GUS

Tabela 30. Prognoza problemów społecznych na terenie Gminy Cegłów

Problem społeczny	Prognozowane zmiany w stosunku do stanu aktualnego
Bezrobocie	Wzrost
Niepełnosprawność	Stagnacja
Uzależnienie od alkoholu	Wzrost
Uzależnienie od narkotyków	Wzrost
Ubóstwo	Wzrost
Bezdomność	Stagnacja
Przemoc w rodzinie	Wzrost
Przestępczość	Wzrost
Problemy osób starszych	Wzrost

Źródło: Opracowanie własne

4.3. Prognoza zmian

W rezultacie podjętych działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cegłów w latach 2014-2020” przewiduje się wzrost zaufania mieszkańców do instytucji pomocowych, wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców Gminy Cegłów oraz zmniejszenia zasięgu występujących na jej terenie problemów społecznych. Strategia przewiduje m.in. zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, zwiększenie więzi rodzinnych, spadek dysfunkcji rodziny wynikającej z uzależnień i przemocy w rodzinie oraz poprawę opieki zdrowotnej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Prognozuje się, że założenia niniejszej *Strategii (...)* zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału we wspólnym rozwiązywaniu pojawiających się problemów. Wdrożenie działań spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli,
- zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego wśród części mieszkańców,
- poprawę warunków ich życia,
- zwiększenie liczby miejsc na lokalnym rynku pracy,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- poprawę stanu zdrowia, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- zmniejszenie dysproporcji w dostępie do usług społecznych przez osoby niepełnosprawne,
- zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniem od alkoholu.

Wprowadzone zmiany zostaną osiągnięte poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających dla dobra mieszkańców Gminy Cegłów w zakresie pomocy społecznej. W ramach tej współpracy realizowane będą liczne programy pomocowe skierowane do konkretnych grup dotkniętych problemami społecznymi.

5. Cele strategiczne projektowanych zmian

Przeprowadzona diagnoza społeczna w zakresie problemów społecznych, a także prognoza zmian w zakresie objętym strategią, pozwoliły na określenie **celu głównego** niniejszej Strategii, którym jest:

**„POPRAWA JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY CEGŁÓW ZAGROŻONYCH
Z RÓŻNYCH PRZYCZYŃ WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.”**

Tak sformułowany cel główny obejmuje wszystkie obszary problemowe niniejszej Strategii i adresowany jest do wszystkich obecnych jak i potencjalnych mieszkańców Gminy Cegłów, których warunki i poziom życia odbiegają od przeciętnego.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników GOPS w Cegłowie oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, wytypowano **3 priorytetowe obszary wsparcia**:

- I. Rodzina
- II. Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym
- III. Osoby starsze, chore i niepełnosprawne.

Dla każdego z ww. obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację celu głównego.

Cel strategiczny 1. Zapewnianie rodzinom z terenu Gminy znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej odpowiednich warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.

Cel strategiczny 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Gminy Cegłów.

Cel strategiczny 3. Wspieranie osób starszych oraz ich aktywizacja.

6. Kierunki niezbędnych działań

Aby móc skutecznie realizować Strategię, konieczne jest wskazanie niezbędnych działań w ramach zdefiniowanych celów strategicznych. Działania te zostały zapisane w postaci celów operacyjnych.

Tabela 31. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
<p>Cel strategiczny 1. Zapewnianie rodzinom z terenu Gminy znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej odpowiednich warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.</p>	<p>1.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla rodzin znajdujących się w trudnych warunkach życiowych. 1.2. Organizowanie zajęć integracyjnych dla całych rodzin. 1.3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin nieradzących sobie z problemami wychowawczymi. 1.4. Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.</p>
<p>Cel strategiczny 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Gminy Cegłów.</p>	<p>2.1. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom ubogim. 2.2. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nabywaniu nowych kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych i społecznych. 2.3. Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnych form wsparcia. 2.4. Realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. 2.5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do własnego rozwoju zgodnie z ich potrzebami.</p>
<p>Cel strategiczny 3. Wspieranie osób starszych oraz ich aktywizacja.</p>	<p>3.1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych. 3.2. Zapewnienie miejsc do aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów. 3.3. Zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji. 3.4. Zapewnienie aktywnego udziału osobom starszym w życiu kulturalno-społecznym gminy. 3.5. Rozwój wolontariatu i samopomocy wśród seniorów.</p>

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizacja postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem władzy wykonawczej gminy, a więc Wójta Gminy Cegłów. Dysponuje on niezbędnym w tym celu aparatem wykonawczym. We wprowadzaniu w życie poszczególnych celów czynnie uczestniczyć będą przede wszystkim pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cegłowie, którzy realizują zadania własne Gminy Cegłów właśnie w zakresie pomocy społecznej.

Ponadto, w realizacji strategii można oczekiwać wsparcia i pomocy niżej wymienionych instytucji:

- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie;
- Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy PCPR;
- Powiatowego Urzędu Pracy;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim,
- placówek szkolnych z terenu Gminy Cegłów.

Niniejsza Strategia będzie również wdrażana poprzez realizację gminnych programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie gminy. Do najważniejszych programów i narzędzi służących wdrożeniu Strategii należy zaliczyć:

- kontrakt socjalny,
- program aktywności lokalnej,
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- gminny program przeciwdziałania narkomanii,
- gminny program wspierania rodziny,
- programy zdrowotne,
- programy i projekty związane z przeciwdziałaniem bezrobociu i aktywizacją zawodową mieszkańców, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Działania określone w niniejszej Strategii mogą być realizowane na różnych poziomach - począwszy od samodzielnej realizacji działania przez GOPS lub inne podmioty, poprzez współpracę partnerską, aż po zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym w trybie określonym przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie celu głównego strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

na terenie Gminy Cegłów” obejmują lata 2014-2020, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy;
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszy krajowych (PFRON);
- projekty w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

8. Wskaźniki realizacji działań – monitoring strategii

W celu śledzenia postępów w realizacji strategii będzie ona na bieżąco monitorowana. Monitorowanie pozwoli z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań, jak i ewentualne korekty w tych zadaniach. Strategia z założenia jest dokumentem otwartym, natomiast jej materia (rzeczywistość społeczna) podlega ciągłym zmianom. Dlatego też konieczne jest elastyczne reagowanie na pojawiające się problemy i wyzwania. Oceny tej dokonywać będą pracownicy GOPS w Cegłowie.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Tabela 32. Wskaźniki realizacji działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
<p>Cel strategiczny 1. Zapewnianie rodzinom z terenu Gminy znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej odpowiednich warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.</p>	<p>1.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla rodzin znajdujących się w trudnych warunkach życiowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologicznego – liczba udzielonych porad psychologicznych rodzinom z dysfunkcjami
	<p>1.2. Organizowanie zajęć integracyjnych dla całych rodzin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych zajęć integracyjnych – liczba rodzin biorących udział w zajęciach integracyjnych
	<p>1.3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin nieradzących sobie z problemami wychowawczymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych warsztatów z zakresu właściwego realizowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych
	<p>1.4. Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin, w których zatrudniono asystenta rodziny
<p>Cel strategiczny 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Gminy Cegłów.</p>	<p>2.1. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom ubogim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin ubogich, którym udzielono wsparcia – wysokość udzielonego wsparcia finansowego
	<p>2.2. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nabywaniu nowych kwalifikacji i kompetencji zawodowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objętych wsparciem – liczba osób, które nabyły nowe kwalifikacje i kompetencje zawodowe
	<p>2.3. Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnych form wsparcia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia – liczba zorganizowanych aktywnych form wsparcia
	<p>2.4. Realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych projektów, – liczba przeprowadzonych szkoleń i spotkań dla rodzin – liczba rodzin biorących udział w projektach – liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w projektach
	<p>2.5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do własnego rozwoju zgodnie z ich potrzebami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty Gminy Cegłów – liczba ofert artystyczno-kulturalnych skierowanych do dzieci i młodzieży

<p>Cel strategiczny 3. Wspieranie osób starszych oraz ich aktywizacja.</p>	3.1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba pielęgniarek środowiskowych – liczba zatrudnionych opiekunek środowiskowych – liczba utworzonych „klubów seniora”
	3.2. Zapewnienie miejsc do aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów.	<ul style="list-style-type: none"> – długość wybudowanych ścieżek rowerowych – liczba tras do nordic walking
	3.3. Zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba ofert w zakresie dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji skierowanych przez Gminę do osób chorych i niepełnosprawnych
	3.4. Zapewnienie aktywnego udziału osobom starszym w życiu kulturalno-społecznym gminy.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób starszych biorących udział w imprezach kulturalnych na terenie gminy – liczba imprez kulturalnych, w których udział mogą brać seniorzy
	3.5. Rozwój wolontariatu i samopomocy wśród seniorów.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wolontariuszy wśród seniorów – liczba utworzonych grup samopomocowych przez seniorów

9. Spis tabel

TABELA 1. LICZEBNOŚĆ GMINY CEGŁÓW Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ	7
TABELA 2. STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW GMINY CEGŁÓW W 2012 R.	8
TABELA 3. LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM ORAZ POPRODUKCYJNYM W LATACH 2008-2012	9
TABELA 4. POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW GMINY CEGŁÓW	10
TABELA 5. POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW POWIATU MIŃSKIEGO	10
TABELA 6. MIGRACJE NA POBYT STAŁY GMINNE WG TYPU I KIERUNKU	12
TABELA 7. PRZYROST NATURALNY	12
TABELA 8. URODZENIA ŻYWE I ZGONY.....	13
TABELA 9. PODMIOTY GOSPODARCZE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY CEGŁÓW W LATACH 2008- 2012	13
TABELA 10. ZASOBY MIESZKANIOWE NA TERENIE GMINY CEGŁÓW.....	15
TABELA 11. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE [%]	16
TABELA 12. EDUKACJA NA TERENIE GMINY CEGŁÓW	17
TABELA 13. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO DLA SZKOLNICTWA PODSTAWOWEGO I GIMNAZJALNEGO	17
TABELA 14. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH GMINY CEGŁÓW (STAN NA DZIEŃ 31.12.2012 R.).....	21
TABELA 15. LICZBA BENEFICJENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ OFEROWANEJ PRZEZ GOPS W CEGŁOWIE	22
TABELA 16. STRUKTURA BEZROBOCIA NA TERENIE GMINY CEGŁÓW W LATACH 2008-2012.....	27
TABELA 17. LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH OBJĘTYCH POMOCĄ GOPS W CEGŁOWIE	29
TABELA 18. UZALEŻNIENIA ALKOHOLOWE NA TERENIE GMINY CEGŁÓW	30
TABELA 19. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ GOPS W CEGŁOWIE Z POWODU ALKOHOLIZMU	30
TABELA 20. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ GOPS W CEGŁOWIE Z POWODU UBÓSTWA	32
TABELA 21. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE W GMINIE CEGŁÓW	32
TABELA 22. PRZESTĘPSTWA NA TERENIE GMINY CEGŁÓW	33
TABELA 23. OSOBY STARSZE NA TERENIE GMINY CEGŁÓW W 2012 R.....	35
TABELA 24. ANALIZA SWOT	37
TABELA 25. PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO W GMINIE CEGŁÓW DO 2020 ROKU	39

TABELA 26. PROGNOZA SALDA MIGRACJI W GMINIE CEGŁÓW DO 2020 ROKU	39
TABELA 27. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI GMINY CEGŁÓW	40
TABELA 28. PROGNOZA STRUKTURY WIEKOWEJ MIESZKAŃCÓW GMINY CEGŁÓW DO 2020 ROKU.	41
TABELA 29. PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM NA TERENIE GMINY CEGŁÓW	44
TABELA 30. PROGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY CEGŁÓW.....	45
TABELA 31. KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	47
TABELA 32. WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ	50

10. Spis wykresów

WYKRES 1. STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY CEGŁÓW WEDŁUG PŁCI.....	7
WYKRES 2. MIGRACJE W GMINIE CEGŁÓW.....	11
WYKRES 3. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE GMINY CEGŁÓW W 2012 R. WG SEKCJI PKD 2007	14

11. Spis rysunków

RYSUNEK 1. GMINA CEGŁÓW NA TLE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I POWIATU MIŃSKIEGO.....	5
---	---